

211

2143-2155

2. Cikkely

A MÁSODIK PARANCSOLAT

"Ne vedd hiába a te Uradnak, Istenednek Nevét" (Kiv 20,7).

"Mondatott a régieknek: »Ne esküdjél hamisan« (...) Én pedig azt mondom nektek: Egyáltalán ne esküdjetek." (Mt 5,33--34)

I. Az Úr Neve szent

2142 A második parancsolat előírja az Úr Nevének tiszteletét. Az első parancsolathoz hasonlóan a vallásosság erényéből fakad, és részletesebben szabályozza szóhasználatunkat a szent dolgokban.

2143 A kinyilatkoztatás szókészletében van egy egyedülálló szó, Isten Nevének kinyilatkoztatása. Isten a Nevét azokra bízta rá, akik hisznek benne; személyes misztériumában nyilatkoztatja ki magát nekik. A név közlése a bizalom és intimitás szférájába tartozik. "Az Úr Neve szent". Ezért nem élhet vele vissza az ember. Emlékezetében szeretetteljes imádás csendjével körülveve kell őriznie. Csak akkor szóheti szavai közé, ha áldani, dicsérni és dicsőíteni akarja ezt Nevet.

2144 Az Isten Neve iránti tisztelet azt a tiszteletet fejezi ki, ami Isten misztériumát és a névben kifejezett szent valóságot illeti. A szent iránti érzék a vallásosság erényéhez tartozik:

"Vajon a félelem és a szentség érzése keresztény érzés, vagy sem? Efelől senki nem kételkedhet értelmesen. Ezek az érzések ébrednének bennünk, csak még erősebben, ha meglátnánk Isten fenségét. Ezeket éreznénk, ha tapasztalnánk jelenlétét. Amilyen mértékben hisszük, hogy Isten jelen van, olyan mértékben fognak el bennünket ezek az érzések. Ha semmi ilyesmit nem érzünk, azt jelenti, hogy nem fogjuk föl, nem hisszük, hogy jelen van."

2145 A hívó embernek, amikor hitét megvallja, tanúságot kell tennie az Úr Nevéről, a félelem terhe nélkül. A prédikálást és a katekézis végzését át kell hatnia a mi Urunk Jézus Krisztus Neve iránti tiszteletnek és imáadásnak.

2146 A második parancsolat a visszaélést tiltja Isten nevével, vagyis tiltja Isten, Jézus Krisztus, Szűz Mária és a szentek nevének helytelen használatát.

2147 Az Isten nevében másoknak tett ígéretetek az isteni becsületre, hűségre, igazságosságra és hatalomra hivatkoznak. Az ilyen ígéreteteket az igazságosság alapján meg kell tartani. Meg nem tartásuk esetén visszaélünk Isten nevével és bizonyos módon meghazudtoljuk Istent.

2148 A káromkodás közvetlenül ellenkezik a második parancsolattal. Azt jelenti, hogy -- hangosan vagy magunkban -- gyűlölködő, szemrehányó, kihívó szavakat mondunk Isten ellen, rosszat mondunk róla, nem tiszteljük döntéseit, visszaélünk nevével. Szent Jakab elítéli azokat, akik "meggyalázzák azt a fölséges nevet, melyről el vannak nevezve" (2,7). A káromlás tilalma kiterjed Krisztus Egyháza, a szentek és a szent dolgok elleni szavakra is. Káromlás az is, ha Isten nevével fedeznek gaztetteket, taszítanak népeket szolgaságba, ha kínoznak vagy megölnék embereket. Az Isten nevével való visszaélés egy gaztett elkövetésekor a vallás elutasítását váltja ki.

A káromkodás ellentétben áll az Isten és az ő szent Neve iránti kötelező tisztelettel. Természete szerint súlyos bűn.

2149 A szitkozódások, melyekbe káromló szándék nélkül szövik bele Isten Nevét, tiszteletlenségek az Úrral szemben. A második parancsolat az isteni Név mágikus használatát is tiltja.

"Ott nagy az Ő Neve, ahol fensége nagyságának megfelelően nevezik meg. Miként ott mondják szentnek az Ő Nevét, ahol tisztelettel és a megbántástól való félelemmel mondják ki."

II. Az Úr Nevének hamis kiejtése

2150 A második parancsolat tiltja a hamis esküt. Esküdni azt jelenti, hogy Istent az állított dolog tanújául hívjuk. Az isteni igazmondás segítségül hívása a saját igazmondás zálogaként. Az eskü az Úr Nevét kötelezi. "Féld az Urat, a te Istenedet, tiszteld és az Ő Nevére esküdj!" (MTörv 6,13)

2151 A hamis eskütől való tartózkodás kötelesség Istennel szemben. Isten, mint Teremtőnk és Urunk, minden igazság törvénye. Az emberi beszéd vagy megegyezik, vagy ellentétben áll Istennel, aki maga az Igazság. Ha az eskü jogos és igazmondó, megvilágítja az emberi szó és Isten igazsága közötti kapcsolatot. A hamis eskü hazugsághoz hívja tanúnak Istent.

2152 Aki eskü alatt olyan ígéretet tesz, amit nem akar betartani, vagy aki, miután eskü alatt megígérte, ígéretét nem tartja be, az esküszegő. Az esküszegés súlyos tiszteletlenség minden szó Urával szemben. Esküvel kötelezni magunkat egy rossz tette, ellenkezik Isten Nevének szentségével.

2153 Jézus a Hegyi Beszédben elmagyarázta a második parancsolatot: "Hallottátok ezt a régieknek szóló parancsot is: Ne esküdjél hamisan, hanem tartsd meg az Úrnak tett esküdet. Én pedig azt mondom nektek: Egyáltalán ne esküdjetek. (...) A ti beszédetek legyen: az igen igen, a nem nem. Ami ezen fölül van, a gonosztól való." (Mt 5,33--34,37) Jézus azt tanítja, hogy minden eskü egyben hivatkozás Istenre, és Isten jelenlétét és igazságát minden szavunkban tisztelni kell. Beszédünkben az Istenre hivatkozás visszafogottságát követi az Ő jelenlétének tiszteletteljes szemmeltartása, amit minden egyes megnyilatkozásunkkal tanúsítunk vagy megcsúfolunk.

2154 Szent Pál nyomán az egyházi hagyomány úgy érti Jézus szavait, hogy nem tiltják az esküt, ha komoly és igaz dolog forog kockán (például a bíróság előtt). "Eskü, vagyis az isteni Név tanúságul hívása az igazság mellett, csakis az igazság szerint, megfontoltan és igazságosan tehető!"

2155 Az isteni Név szentsége megköveteli, hogy ne hivatkozzunk rá jelentéktelen dolgok esetében, és olyan körülmények között sem szabad esküdni, amikor ez az esküt jogtalanul követelő hatalom elfogadásaként értelmezhető. Amikor törvénytelen polgári hatóság követeli az esküt, megtagadható. Meg kell tagadni, amikor a személyek vagy az egyházi közösség méltóságával ellenkező célból követelik.